

Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor

prezentate de către părțile consultate la proiectul hotărârii Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică privind aprobarea Metodei de determinare a contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale

Pct.	Participantul la avizare/ expertizare	Text conform proiectului	Redacția propusă de instituția care a prezentat avizul	Argumentele privind acceptarea sau respingerea propunerii
	Consiliul Concurenței	Lipsa de obiecții și propuneri		
	SA Energocom	Lipsa de obiecții și propuneri		
	Inspectoratul de stat Pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și protecția consumatorilor	Lipsa de obiecții și propuneri		
4	SRL Transautogaz	<p>Secțiunea 3 PRINCIPII DE REGLEMENTARE 4. Metoda este bazată pe următoarele principii de reglementare: 2) Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate va recupera integral costurile rezonabile suportate pentru crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale pe parcursul anului calendaristic, prin colectarea contribuțiilor financiare de la toți furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale. Contribuțiile financiare vor acoperi costurile deja suportate de entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate pe durata anului calendaristic precedent. 3) Contribuția financiară a fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul a gaze naturale va fi proporțională cu cantitățile de gaze naturale furnizate consumatorilor finali pe parcursul perioadei de recuperare a costurilor.</p>	<p>Pct. 4, alin.3 a metodei propuse spre consultare prevede că „Contribuția financiară a fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale va fi proporțională cu cantitățile de gaze naturale furnizate consumatorilor finali pe parcursul perioadei de recuperare a costurilor”. Conform pct. 16 perioada de recuperare a costurilor „p”, începe în anul calendaristic n+1 și se încheie în anul calendaristic n+2. (exemplu: dacă anul n al costurilor stocurilor de gaze naturale este anul 2022, atunci perioada recuperării costurilor conform metodei este 01 aprilie anul 2023 - 31 martie anul 2024). Totodată, conform formulei prezentate în pct.16 reiese că contribuția financiară lunară a fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale va fi proporțională cu cantitățile de gaze naturale furnizate consumatorilor finali pe parcursul anului calendaristic n, ceea ce contravine prevederilor expuse în pct.4, alin.3 a metodei.</p>	<p>Se acceptă Pct. 4 a fost reformulat în următoarea redacție: <i>“Contribuția financiară a fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul a gaze naturale va fi proporțională cu cantitățile de gaze naturale furnizate consumatorilor finali”.</i></p>
	Ministerul Energiei		<p>În scopul evitării unui echivoc în interpretarea prevederilor pct. 4, alin. 2), propunem substituirea sintagmei „costuri rezonabile” cu sintagma uzuală prezentă în cadrul juridic „costuri justificate”.</p>	<p>Se acceptă parțial, în următoarea redacție „<i>rezonabile și justificate</i>”. Potrivit art. 7 alin. (2) lit. f) din Legea 108/2016, prețurile și tarifele reglementate trebuie să fie justificate, rezonabile, transparente și nediscriminatorii.</p>
5	Ministerul Finanțelor	<p>Secțiunea 4 DETERMINAREA COSTULUI ANUAL AL STOCURILOR DE SECURITATE Costul stocurilor de securitate (CST) pentru anul calendaristic n, suportate de către</p>	<p>La pct. 5, în formula de calcul a costului stocurilor de securitate, la descrierea indicatorului TPC_n, considerăm necesar detalierea expresiei „orice granturi sau contribuții financiare din partea unor părți terțe” prin exemplificarea acestora.</p>	<p>Se acceptă parțial în următoarea redacție: „TPC_n – resurse financiare alocate din bugetul de stat și/sau din asistența financiară externă, și/sau din împrumuturile externe/suverane contractate de către stat (în Lei), pe care</p>

		<p>entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate vor fi calculate în conformitate cu următoarea formulă: $CST_n = Cng_n + Ctrans_n + Cstor_n + Cfinc_n + Cadmin_n - TPC_n (1)$ unde: TPC_n – orice granturi sau contribuții financiare din partea unor părți terțe, în Lei, pe care entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate le-a primit în scopul acoperirii costurilor stocurilor de securitate. Această componentă va include și excedentul sau deficitul recuperării costurilor stocurilor din anul precedent.</p>		<p>Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate le-a primit și utilizat pentru a acoperi costurile de creare și menținere a stocurilor de securitate.” A fost reflectată formularea din art. 108¹, alin (4) din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.</p>
6	Ministerul Energiei	<p>Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate va procura gazele naturale urmărind realizarea unui echilibru între obținerea unui cost minim al gazelor achiziționate și asigurarea formării stocurilor de securitate. Cheltuielile de procurare a gazelor naturale pentru formarea stocurilor pentru anul n se vor determina utilizând următoarea formulă: $Cng_n = WAP_n \times VS_n (2)$ unde: WAP_n - prețul mediu ponderat, în Lei/kWh, format de la cele mai mici prețuri în ordine crescătoare, de procurare a volumelor de gaze naturale echivalente volumului necesare pentru formarea stocurilor în anul „n”; VS_n – volumele de gaze naturale, în kWh, care trebuie stocate de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate în anul n, în conformitate cu alineatul 1 din articolul 108¹ din Legea cu privire la gazele naturale.</p>	<p>Totodată, ținând cont de prevederile art. VI alin. (11) din Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative și art. 108¹, alin. (2) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, care stabilește că, „cantitatea exactă de gaze naturale care urmează a fi constituită în calitate de stocuri de securitate în conformitate cu alin. (1) se aprobă anual, până la 31 martie”, întru reflectarea cât mai corectă a cheltuielilor suportate de către entitatea desemnată pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, propunem reformularea noțiunii indicatorului „WAP_n” definit în pct. 6 al proiectului Metodei, cu considerarea perioadei exacte în care entitatea desemnată are obligația de a asigura crearea acestor stocuri de securitate.</p>	<p>Nu se acceptă. Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor are obligația de crea stocurile de securitate în perioada 31 martie 2022-1 octombrie 2024, respectiv o perioadă de circa 2,5 ani nu poate fi încadrată în determinarea prețurilor pentru costurile anuale a gazelor naturale.</p>
			<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Extras 249/2022 (11) Crearea stocurilor de securitate potrivit art. 108¹ alin. (1) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale se realizează gradual, conform cantităților stabilite de Guvern, care trebuie să corespundă cu:</p> <p>a) nu mai puțin de 4 zile de consum – începând cu 15 septembrie 2022; b) nu mai puțin de 8 zile de consum – începând cu 1 octombrie 2023; c) nu mai puțin de 10 zile de consum – începând cu 1 octombrie 2024.</p> </div>	

9	<p>SRL Transautogaz</p>	<p>Costurile de finanțare suportate de entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate în anul „n”, se calculează în conformitate cu următoarea formulă:</p> $C_{finc_n} = CD_n + CC_n \quad (3)$ <p>unde: CD_n – costurile totale de finanțare, în Lei, achitate de entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate în anul „n”, pentru împrumuturi în vederea formării, menținerii și livrării gazelor naturale aferente stocurilor de gaze naturale de securitate pe piața gazelor naturale din Republica Moldova. CC_n – costul anual al capitalului propriu, în Lei, utilizat de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate în anul „n”, pentru crearea, menținerea și livrarea stocurilor de gaze naturale de securitate în sistemul de gaze naturale din Republica Moldova, calculat conform următoarei formule:</p> $CC_n = EC_n \times K_{e,n} \quad (4)$ <p>unde: EC_n – capitalul, exprimat în Lei, utilizat de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate în anul „n” pentru crearea, menținerea și livrarea stocurilor de gaze naturale de securitate pe piața gazelor naturale din Republica Moldova $K_{e,n}$ – costul capitalului propriu, în %, pentru anul n, definit astfel cum este descris la punctul Error! Reference source not found.</p>	<p>Pct. 9 al metodei ce reflect formula de calcul a costurilor de finanțare suportate de entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate în anul n, nu oferă o transparentă, în special la costul anual al capitalului propriu.</p> <p>Toate valorile de calculare a costurilor stocurilor de securitate (CSIn) ar trebui să fie cât de puțin predictibile (prognozabile) și pentru furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, pentru a-și putea prognoza fluxurile financiare intru îndeplinirea ulterioara a obligatiei de achitare a contribuției financiare și a calculării costurilor per unitate de gaz natural furnizat pe piata cu amanuntul pentru perioadele vitoare, pentru o activitate continuă, prudentă și o evaluare corectă a concurenților.</p> <p>Este de menționat ca principiu, că nici într-o altă ramură a economiei naționale nu se practică o abordare unde formarea rezervelor să fie cu participarea financiara directa a entităților din respectivele ramuri. De exemplu, rezervele de stat de cereale sunt planificate și procurate direct de către stat, fără contribuția financiară a agriculturilor.</p> <p>Mai eficientă ar fi formarea stocurilor de securitate de gaze naturale pe baza contribuirii cu plăți sub forma de avans de la toți furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, în caz că nu sunt disponibile alte surse conform resurselor stabilite în aliniatul (4) al art. 108¹ din Legea nr. 108 din 27 mai 2016. În acest mod entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale să gestioneze avansurile primite de la furnizorii pieței cu amănuntul a gazelor naturale, achiziționând cantitatea necesară de gaze și realimentând-o integral sau partial în cazul cererii din partea statului. Ca urmare, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale, furnizorului căruia îi vor fi transmise stocurile de securitate de gaze naturale, practic va deveni proprietarul gazului din stocurile de securitate, trebuie să compenseze în consecință costurile de securitate a gazelor naturale.</p> <p>Costul principal în formarea stocurilor de securitate va fi costul de achiziționare a gazelor naturale. Deciziile privind momentul achiziției și a pretului vor fi luate de</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Atragem atenția că costurile ce urmează a fi recuperate nu sunt costuri prognozate (pentru a fi necesare prognoza acestora), dar sunt costuri efectiv suportate de entitatea desemnată în anul precedent anului recuperării costurilor.</p> <p>Metoda acoperirii costurilor necesare creării și menținerii stocurilor de securitate este menționată expres în art.108¹, alin (4) din Legea nr.249/2022 iar proiectul metodologiei reflectă metoda prevăzută în Lege.</p> <p>Totodată, prezenta metoda de determinare a contribuțiilor financiare achitate de furnizorii cu amănuntul nu exclude posibilitatea acoperirii integrale sau parțiale a costurilor pentru finanțarea formării și menținerii stocurilor din surse precum este bugetul de stat sau careva asistență financiară externă acordată Republicii Moldova.</p> <p>Metoda reprezintă doar forma de determinare a mărimii contribuțiilor din partea participanților la piața cu amănuntul în cazul în care va fi necesară și contribuția financiară din partea acestor entități. Totodată, presupunerea întreprinderii referitor la inechitate nu este fondată în contextul în care obligația de a contribui la recuperarea costurilor este impusă pentru toți furnizorii de pe piața cu amănuntul.</p>
---	--------------------------------	--	---	---

			entitatea desemnata de Guvern pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, iar contribuția financiară fiind a furnizorilor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, ceea ce creează o inechitate cu cei care contribuie financiar la formarea stocurilor de securitate și a unui proces netransparent	
	Ministerul Finanțelor		Metodologia prezentată spre avizare prevede, la Secțiunea 3, pct. 4, alin. 3), că contribuția financiară a fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale va fi proporțională cu cantitățile de gaze naturale furnizate consumatorilor finali pe parcursul perioadei de recuperare a costurilor (p), în timp ce, la pct.16 din Metodă, în formula de calcul a contribuției, la stabilirea cotei fiecărui furnizor sunt luate în calcul cantitățile de gaze naturale furnizate consumatorilor finali pe parcursul perioadei n, adică anul în care au fost suportate costurile de securitate care urmează a fi recuperate în perioada n, adică anul în care se calculează și se încasează efectiv contribuțiile. Prin urmare, se creează o confuzie în privința determinării corecte a contribuției fiecărui furnizor, reieșind din perioadele incluse în calcul. Mai mult, după eliminarea acestor neconcordanțe, considerăm necesar completarea pt.3 din Secțiunea 2 cu descifrarea acestora, astfel încât să fie clar stipulat care este perioada de calcul a costurilor de securitate (perioada n) și perioada de recuperare (p).	Se acceptă Pct. 4 a fost reformulat pentru a evita echivocul
18	SRL Transautogaz	În cazul în care unii consumatori de pe piața cu amănuntul vor migra de la un furnizor la altul, entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate va recalcula cotele lunare de repartizare, actualizând cantitățile din pct. 16, în funcție de cantitățile de gazele naturale consumate de către consumatorii respectivi în perioada anului „n”, în baza datelor prezentate de operatorii sistemelor de distribuție.	De asemenea, nu sunt clare cum vor fi aplicate în practica prevederile pct. 18 ce prevede "..... <i>va recalcula cotele lunare de repartizare, actualizând cantitățile din pct.16, în funcție de cantitățile de gazele naturale consumate de către consumatorii respectivi n perioada anului "n", în baza datelor prezentate de operatorii sistemelor de distribuție</i> ". De ce este nevoie această recalculare și ajustare, când cantitățile de gaze naturale furnizate consumatorilor finali pentru anul "n" vor fi deja validate la prezentarea și aprobarea costurilor stocurilor de securitate. Metoda propusă de recuperare a costurilor stocurilor de securitate va crea o concurență necompetitivă și neloială între furnizorii care activează pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, deoarece costurile stocurilor de securitate anuale vor avea valori diferite (influențate de	Nu se acceptă. Scopul repartizării costurilor pentru formarea stocurilor în baza cantităților comercializate de gaze naturale în anul precedent este de a repartiza cât mai corect și proporțional costul între consumatorii de gaze naturale. Astfel, se dorește evitarea plasării unor costuri adiționale asupra consumatorilor care nu au consumat gaze naturale în anul formării stocurilor și care nu au contribuit la venitul furnizorului de gaze naturale. Un alt motiv pentru recuperarea costurilor pentru perioada anului precedent este pentru a respecta principiul neutralității costurilor – Entitatea de echilibrare a suportat costurile în anul precedent „n” (cu prețurile la gaze

			<p>costurile de achiziționare a gazului, financiare s.a. costuri) și totodată și cotele deținute de furnizori vor varia considerabil an de an, două componente variabile care influențează calculul cheltuielilor de recuperare a contribuției financiare per unitate de către fiecare furnizor, pentru includerea acestora în prețurile de furnizare a gazelor naturale.</p> <p>Astfel, se vor încălca prevederile alin.(7), art. 108 din Legea nr. 108 "Cu privire la gazele naturale" din 27.05.2016, conform cărora cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare se distribuie în mod nediscriminatoriu între categoriile de consumatori finali. De asemenea, vor fi situații în care <u>Furnizorul A</u> (care de acu activează pe piața) la prețuri nereglementate va trebui să contribuie la acoperirea costurilor stocurilor de securitate formate în anul n și a include recuperarea contribuției în prețul gazului furnizat în anul n + 1, iar <u>Furnizorul B</u> la prețuri nereglementate care va începe activitatea și livrările active în cursul anului n + 1 și avea un avantaj competitiv, astfel încât în prețul său actual nu va exista nicio povară financiară pentru recuperarea contribuției. Această situație creează condiții pentru dezvoltarea concurenței nelocale pe piața furnizării de gaze naturale la prețuri nereglementate.</p> <p>Legea cu privire la gazele naturale nr.108 din 27.05.2016 și nici proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație al ANRE privind aprobarea Metodei de determinare a mărimii contribuțiilor financiare achitate de furnizori de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale nu stipulează clar în ce perioadă furnizorul are dreptul de a include și recupera cheltuielile contribuției financiare în prețul de furnizare.</p> <p>Deoarece cantitățile de gaze furnizate pe piață cu amănuntul diferă an de an la fiecare furnizor, se vor produce situații când unii furnizori din cauza scăderii ulterioare a cantităților furnizate ar putea să nu-și recupereze totalmente contribuția financiară.</p>	<p>naturale specifice pentru perioada respectivă), astfel aceleași costuri se repartizează între furnizori pentru a acoperi costurile suportate de entitate.</p> <p>Supoziția întreprinderii referitor la avantajul unui furnizor nou față de unul existent nu este corectă. Mecanismul propus prevede expres și clar că cotele de repartizare a plății lunare va corespunde ponderii consumului în momentul formării costurilor, respectiv fiecare consumator va achita pentru costurile de securitate suportate de entitatea desemnată în momentul în care a fost realizat consumul de gaze naturale de către consumatorul final. Referitor la perioada reflectării contribuțiilor în prețurile nereglementate de furnizare, de notat, că autoritatea de reglementare nu are atribuții de a se implica în politica de formare a prețurilor negociate dintre furnizorii care livrează gaze naturale la prețuri nereglementate și consumatorii acestora.</p>
20	Ministerul Finanțelor	Secțiunea 7 RAPORTARE 20. Până în a 15-a zi a lunilor ianuarie, aprilie, iulie și octombrie ale fiecărui an, entitatea	La structura proiectului, atragem atenția asupra numerotării secțiunilor incluse în Metodă, dat fiind faptul că de la Secțiunea 5 se trece direct la Secțiunea 7.	Se acceptă

		pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate va prezenta Agenției un raport trimestrial privind contribuțiile financiare care să indice:	
21	Ministerul Finanțelor	Secțiunea 8 DISPOZIȚII FINALE 21. Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate va prezenta Agenției, spre aprobare, calculul costurilor anuale ale stocurilor de securitate pentru anul 2022 până la 31 martie 2022.	La pct. 21, sintagma „31 martie 2022” urmează a se substitui cu „31 martie 2023”
	Centrul Național Anticorupție	Elaborarea proiectului este dictată de prevederile art.108/1 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale care prevede la alin.(5) că Agenția are obligația de a stabili metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare ce urmează a fi achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale. În redacția înaintată pentru efectuarea expertizei anticorupție, proiectul nu conține factori și riscuri de corupție. Totodată, recomandăm ca atât la etapa de aprobare, cât și la etapa de implementare a Metodologiei respective, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică să monitorizeze și să efectueze un control eficient permanent în ceea ce privește respectarea principiilor pe care se bazează Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate, statuate în art.99 alin.(2) din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, în special al asigurării faptului că prețurile și tarifele reglementate sunt justificate, rezonabile, verificabile, nediscriminatorii, transparente, bazate pe performanță și pe criterii obiective și includ o rată rezonabilă de rentabilitate. Doar aplicarea Metodologiei prin respectarea tuturor principiilor de bază va asigura aplicarea transparentă și în interes public a acesteia.	
	Ministerul Justiției	La proiectul Metodei: La pct. 2 sbp. 5) abrevierea „ANRE” se va substitui cu textul „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică La pct. 3 referința la Legea cu privire la gazele naturale va include numărul i anul adoptării legii. Conform prevederilor art. 54 din Legea nr. 100/2017, cuprinsul proiectului se expune într-o formulă clară concisă, pentru a se exclude orice echivoc. Textul punctelor trebuie să aibă un caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări, iar verbele utilizate în text se vor expune la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective. Astfel, expresiile „vor fi calculate”, „va procura”, „va achiziționa”, „va lua o decizie” se vor substitui cu cuvintele „se calculează”, „procură”, „achiziționează”, „decide” etc. (observație valabilă pentru tot textul proiectului). La pct. 17 se va revedea trimiterea la pct. 18-20, deoarece nu este corespunzătoare. Denumirea Secțiunii 8 se va reformula, or, potrivit art. 47 din Legea nr. 100/2017 dispozițiile finale cuprind momentul intrării în vigoare măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ. Acestea sunt caracteristice, în special, legilor, iar normele ce stabilesc dispoziții finale tranzitorii se includ în actul de aprobare. La pct. 21 se va revedea termenul pentru prezentarea spre aprobare a calculului costurilor anuale ale stocurilor de gaze naturale de securitate, deoarece este unul depășit. La fel, se va revedea anul 2022 indicat la pct. 22.	
			Se acceptă, „30 iunie”.
			Se acceptă
			Se acceptă

		Adițional, se va ține cont că, elementele structural-complexe, cum ar fi secțiunile, nu pot fi constituite dintr-un singur punct (a se vedea: secțiunile 2, 3, 7).	
		La proiectul hotărârii: Cu titlu de observație generală, remarcăm că, potrivit art. 15 alin. (2) din Lege nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în cazul în care relațiile sociale necesită reglementare detaliată, acestea se stabilesc prin regulamente, instrucțiuni, statut reguli, metodologii ori norme. Prin urmare, reglementările proiectului se vor expune sub una din formele enunțate, eventual, sub forma unei metodologii, care să stabilească metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale. La pct. 1 cuvintele „conform Anexei” se vor substitui cu textul „(se anexează)”.	